

SPEECH KRISTEL BAELE

OPENING BROEDPLAATS NESSE

TERNEUZEN, 5 APRIL 2025

Beste mensen,

Wat een indrukwekkende ruimte! Als voorzitter van de Raad voor Cultuur kom ik op allerlei mooie plekken, sommige helemaal af, andere wat rauwer. We hebben in Nederland beide nodig. Van deze plek word ik erg blij.

Broedplaatsen - ik heb er inmiddels heel wat bezocht - zijn belangrijke plekken waar cultuur laagdrempelig binnenkomt, innovatie en experiment plaatsvindt en waar het knettert en krioelt. Als bestuurders ze aandacht, vertrouwen en ondersteuning bieden, kunnen ze uitgroeien tot culturele hubs, waar makers elkaar kunnen vinden en uitdagen, inspireren en verrassen.

Het is voor mij dan ook een eer gevraagd te worden om iets te zeggen bij de officiële opening van deze bijzondere plek en zo het startschot te mogen geven voor wat hier allemaal zal ontstaan.

Dat doe ik graag. En dat is niet alleen omdat ik houd van Zeeland, en van Zeeuws-Vlaanderen.

Ik doe het *vooral* graag, omdat een initiatief zoals Nesse een bewijs is van het belang van cultuur binnen jullie Regiodeal. De Raad is daar echt enthousiast over. De culturele infrastructuur in Zeeuws-Vlaanderen is dan misschien nog bescheiden, maar jullie hebben de handen ineengeslagen. Met initiatieven als de Cultural Board Zeeland laten jullie zien wat je kan bereiken als je verbinding legt tussen verschillende domeinen van de samenleving.

Een ander mooi voorbeeld wil ik niet onvermeld laten; de samenwerking die ASML aangaat met BrabantC. Het hightechbedrijf gaat in de komende twee jaar ongeveer 2 miljoen euro investeren in een fonds om culturele projecten in de regio Brainport mede mogelijk te maken. Cultuur vormt voor hen een belangrijke factor voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Ook de industrie van Zeeland heeft belang bij een goed vestigingsklimaat. Soms hoor ik bij werkbezoeken dat er voor een goed vestigingsklimaat vooral grote culturele namen naar de regio moeten komen. Dat is onderdeel van een succesvolle strategie, maar zonder een goede infrastructuur en een bruisend vestigingsklimaat voor het lokale talent komen die namen niet, of bekijft hun impact niet. De meerwaarde van een grote naam moet kunnen landen in, en kruisbestuiven met, een goed lokaal cultureel ecosysteem. Daar hoort de aantrekkingskracht bij van cultureel aanbod voor talent voor de regio. Dat welbegrepen belang komt hier bijvoorbeeld tot uitdrukking door de financiers via de *Regio Deal North Sea Port District* en de betrokkenheid van de Gemeente Terneuzen.

U vraagt zich mogelijk af waarom we als raad een lans breken voor regionale ecosystemen.

Wij vinden dat iedereen in onze samenleving recht heeft op toegang tot cultuur. Dat was ons uitgangspunt bij ons in 2024 uitgebrachte advies over vernieuwing van het cultuurbestel, waarin we aandacht hebben gevraagd voor hubs en cultuur in de regio.

Cultuur voedt het 'samen' in de samenleving. Cultuur verbindt en troost, daagt uit en geeft stof tot nadenken. Cultuur beoefenen en er van genieten doe je samen. Wij zien investeren in

cultuur dan ook als onderdeel van het streven naar brede welvaart¹. De opbrengsten van investeren in cultuur liggen op allerlei vlakken: sociaal-maatschappelijk, economisch, ecologisch, in de zorg en in het onderwijs. En dan is er natuurlijk ook altijd de intrinsieke waarde van cultuur, die niet in geld is uit te drukken.

Wij komen als raad in vrijwel alle regio's van Nederland. Steeds weer zien we hoe belangrijk een goede culturele basis is voor een stevige inbedding van aantrekkelijk hoogwaardig cultuuraanbod. Juist laagdrempelige toegankelijke culturele voorzieningen in eigen stad, dorp en regio vormen als het ware de humuslaag waarop makers en instellingen kunnen groeien. Dat leidt dan vaak weer tot hoogwaardig cultureel aanbod met een regio-overstijgende aantrekkingskracht. Wie daar wil komen, moet beginnen te investeren aan de basis. Dat gaat verder dan alleen bibliotheek en cultuureducatie. Het vraagt om investeren in faciliteiten en een infrastructuur die makers in al hun verscheidenheid centraal stelt en faciliteert, los van instituties.

Ik zie broedplaats Nesse als een voorbeeld van zo'n faciliteit. Juist dat maakt het voor mij ook zo belangrijk om hier vandaag bij te zijn.

Ook de krapte op de vastgoedmarkt wil ik benoemen. Ruimtes die te gebruiken zijn als ateliers, studio's of repetitieruimte zijn schaars en vaak tijdelijk. Op onze werkbezoeken door het land vormt het vraagstuk van vastgoed een van de steeds weer terugkerende thema's.

Complimenten dus voor Terneuzen, dat deze gemeente ruimte maakt voor Nesse!

Wat Nesse uniek maakt is de ligging aan de stroom van de Schelde, in deze specifieke grensregio. Het thema: *'Being in the world'* krijgt alleen al hierdoor meteen zowel een mondiale als een heel lokale invulling.

Aan ambities ontbreekt het dus niet. En dat spreekt ons bij de raad wel aan, juist omdat het past bij onze eigen visie op de toekomst van cultuur in Nederland. Dat maakt het misschien wel des te belangrijker om hier en nu alvast na te denken over hoe het verder moet na 2027. Hoe mooi zijn als Zeeuws-Vlaanderen via deze broedplaats een structurele plek in het Nederlandse en Europese cultuurlandschap zou verwerven? Daar past, lijkt me, wellicht ook een structurele inbedding van dit initiatief bij? Ik ga er niet over, maar stel deze vraag toch gewoon nog even, uiteraard in alle bescheidenheid.

En daarmee sluit ik meteen graag af. Want ik ben nu natuurlijk eerst en vooral erg benieuwd naar wat er hier op deze plek allemaal knettert en krioelt. Daar verheug ik me op!

Dank jullie wel.

---

¹ Zie: <https://www.pbl.nl/onderwerpen/brede-welvaart>